KRAJOWY PLAN W DZIEDZINIE ENERGII I KLIMATU PRZYJĘTY

Dokument opracowało Ministerstwo Energii

Rada Ministrów przyjęła Krajowy Plan w Dziedzinie Energii i Klimatu. Dokument opracowany przez Ministerstwo Energii trafi do Brukseli.
Aktualizacja KPEiK ma kluczowe znaczenie dla polskiej transformacji energetycznej. To strategia, która wyznacza kierunek zmian w polskiej energetyce na najbliższe 15 lat.
Jej celem są stabilne i przewidywalne ramy planistyczne w sektorze aż do 2040 r.
KPEiK to kompleksowy dokument, który porządkuje kierunki transformacji i zapewnia ciągłość polskiej polityki energetyczno-klimatycznej.

Krajowy Plan w dziedzinie Energii i Klimatu (KPEiK) to strategiczny dokument określający kierunki transformacji energetycznej Polski na najbliższe dekady. Wyznacza cele w zakresie struktury wytwarzania energii, redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz rozwoju nowoczesnej gospodarki. KPEiK obejmuje wszystkie kluczowe sektory krajowej gospodarki: elektroenergetykę, ciepłownictwo, przemysł, transport, budownictwo i rolnictwo. Prognozy uwzględniają zarówno zapotrzebowanie na energię i surowce, rozwój poszczególnych technologii, jak też skutki makroekonomiczne i społeczne.
Dokument stanowi ważny punkt odniesienia dla inwestycji prowadzonych w sektorze energetycznym. Pokazuje, jak rozwijać krajowy system elektroenergetyczny, aby zwiększyć jego odporność na wahania rynku i kryzysy energetyczne oraz zapewnić bezpieczeństwo dostaw energii i jej stabilne ceny. Obejmuje działania dotyczące modernizacji infrastruktury przesyłowej i dystrybucyjnej, rozwoju nowych mocy wytwórczych, w tym źródeł nisko- i zeroemisyjnych, a także rozbudowy systemów magazynowania energii. Ważnym elementem jest także zwiększenie elastyczności pracy systemu oraz poprawa jego zdolności do integracji zmiennych źródeł energii. KPEiK tworzy fundamenty dla kształtowania programów sektorowych (np. Strategii transformacji ciepłownictwa, Programu polskiej energetyki jądrowej, Krajowego Planu Renowacji Budynków, Polskiej Strategii Wodorowej, aktualizacji Polityki energetycznej Polski). Dokument będzie także istotnym punktem odniesienia przy kształtowaniu wydatkowania funduszy unijnych w ramach nowej perspektywy finansowej.
Oprócz uwarunkowań gospodarczych dokument uwzględnia także kwestie środowiskowe. Wskazuje działania potrzebne do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii (OZE) czy poprawy efektywności energetycznej zgodnie z celami UE.

PRZEBIEG PRAC NAD STRATEGIĄ TRANSFORMACJI ENERGETYCZNO-KLIMATYCZNEJ

Prace nad KPEiK obejmowały szerokie konsultacje publiczne i międzyresortowe, a w proces zaangażowani byli przedstawiciele sektora energetycznego, przemysłu, samorządów, organizacji społecznych, środowiska naukowego oraz eksperci.
Podczas posiedzeń komitetów rządowych uwzględnione zostały korekty wynikające z uzgodnień międzyresortowych, przy czym utrzymany został główny kierunek wskazany przez Ministerstwo Energii.
KPEiK został przyjęty przez Radę Ministrów. Teraz dokument będzie przekazany do Komisji Europejskiej. Daje to podstawę do zakończenia procedury naruszeniowej, wszczętej wobec Polski z powodu opóźnień wynikłych ze złożoności dokumentu oraz wieloetapowych uzgodnień. Termin na złożenie zaktualizowanego planu minął 30 czerwca 2024 r.

GŁÓWNE KIERUNKI ZMIAN W SEKTORZE ENERGETYCZNYM

Aktualizacja KPEiK zakłada głęboką elektryfikację gospodarki, wzrost udziału OZE, rozwój energetyki jądrowej oraz modernizację sieci przesyłowych i dystrybucyjnych w perspektywie do 2040 r. Dokument zawiera dwa scenariusze analityczne:
• WEM (ang. With Existing Measures), czyli scenariusz referencyjny opierający się na istniejących już politykach i środkach. Jego wyniki stanowiły podstawę do określenia zrównoważonych i realnych celów dla Polski w ujęciu: technicznym, organizacyjnym i ekonomicznym.
• WAM (ang. With Additional Measures), czyli scenariusz przyspieszonej transformacji zakładający wdrożenie dodatkowych działań i większą realizację celów klimatyczno-energetycznych UE, w tym założeń pakietu Fit for 55. Pokazuje on skalę wyzwań związanych z transformacją, uwzględniając jednocześnie specyfikę i możliwości polskiej gospodarki.

NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA AKTUALIZACJI KPEIK

• Bezpieczeństwo i niezależność energetyczna Polski
Zgodnie z prognozami KPEiK, do 2030 r. moc zainstalowana w krajowym systemie elektroenergetycznym (KSE) wzrośnie do ponad 90 GW, a do 2040 r. podwoi się względem 2025 r. Wdrażanie KPEiK prowadzić będzie do sukcesywnego zmniejszania zależności importowej

w zakresie dostaw surowców energetycznych, a tym samym redukcji kosztów związanych z nabyciem importowanych paliw i wypływem środków poza nasz kraj. Do 2040 r. saldo importowo-eksportowe nośników energii ulegnie obniżeniu o ok. 11% według scenariusza WEM (z ponad 45 Mtoe w 2020 r. do ok. 41 Mtoe w 2040 r.) oraz o ok. 27% według scenariusza WAM (tj. do ok. 33 Mtoe w 2040 r.).

• Więcej zielonej i czystej energii

W zależności od przyjętego scenariusza transformacji, udział OZE w strukturze produkcji energii wzrośnie do 51,6-53,2% w 2030 r. oraz do 65,6-68,9% w 2040 r. (WEM–WAM).

Kluczową rolę w tym procesie odegrają: energetyka wiatrowa na lądzie i morzu, fotowoltaika oraz wykorzystanie gazów odnawialnych. W bilansowaniu systemu i zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw istotną role będzie odgrywał gaz ziemny, który w kolejnych latach będzie zastępowany przez gazy zdekarbonizowane i odnawialne.
Natomiast w ciepłownictwie i chłodnictwie udział OZE może wynieść w 2030 r. 31,6-36,5%, a w 2040 r. ok. 43,5-56,7% (WEM–WAM).

• Silny impuls dla krajowej gospodarki

Rozwój energetyki niskoemisyjnej w Polsce może stać się jednym z najważniejszych impulsów dla krajowej gospodarki w najbliższych dekadach. W przypadku morskich farm wiatrowych zakłada się osiągnięcie poziomu local content na poziomie ok. 40%. Przy inwestycjach rzędu blisko 274 mld zł w latach 2026-2040 oznacza to, że ok. 110 mld zł pozostanie w portfelach krajowych przedsiębiorców, a więc w krajowej gospodarce.

Jeszcze większe znaczenie dla gospodarki ma lądowa energetyka wiatrowa. Dzięki wyższemu udziałowi krajowych dostawców i usług, local content w tym segmencie może wynieść ok. 60% Przy nakładach inwestycyjnych na poziomie ok. 210 mld zł przełoży się to na ponad 125 mld zł wartości generowanej w Polsce.
Istotnym elementem transformacji będzie także rozwój energetyki jądrowej. Przy założonym poziomie local content rzędu 40% przy pierwszym reaktorze (45% przy drugim i 50% przy trzecim) oraz nakładach inwestycyjnych sięgających ok. 223 mld zł, krajowa gospodarka i rodzime przedsiębiorstwa mogą uzyskać dodatkowo ok. 100 mld zł.
Transformacja energetyczna to nie tylko skala inwestycji, ale przede wszystkim realny impuls dla przemysłu, rynku pracy, kompetencji i innowacyjności. Korzyści obejmują rozwój krajowych firm produkcyjnych i usługowych, tworzenie nowych miejsc pracy oraz wzrost wartości dodanej w całej gospodarce.

• Stabilne źródła mocy

W obliczu starzejącej się infrastruktury wytwórczej oraz skokowo rosnącego popytu na energię (stymulowanego m.in. przez elektryfikację sektorów, rozwój centrów danych czy technologii wykorzystujących sztuczną inteligencję), duże znaczenie ma posiadanie stabilnych oraz elastycznych źródeł mocy dyspozycyjnej.

Gaz ziemny stanowić będzie narzędzie bilansujące sektor w okresie przejściowym, w którym odnawialne źródła energii nie osiągną jeszcze elastyczności pozwalającej na samodzielne funkcjonowanie w sieci.

Energetyka jądrowa będzie rozwijana jako stabilne i zeroemisyjne źródło energii wspierające bezpieczeństwo dostaw energii w kolejnych dekadach. Uruchomienie w drugiej połowie lat trzydziestych pierwszych bloków elektrowni jądrowej oraz małych reaktorów modułowych (SMR) zapewni ok. 40 TWh energii wytwarzanej w podstawie systemu.
Zgodnie z aktualizacją KPEiK system energetyczny zmierzać będzie ku zwiększeniu mocy zainstalowanej z ponad 77 GW (III.2026 r.) do ok. 128-156 GW (WEM-WAM) w 2040 r.
Prognozuje się, że do 2040 r. moce OZE wzrosnąć mogą do poziomu ok. 84-92 GW (zatem więcej niż obecnie cały KSE).
W 2040 r. moce OZE odpowiadać będą za prawie 60% całkowitych mocy zainstalowanych w systemie. Istotne znaczenie będą miały moce wiatrowe, których łączna moc może sięgnąć nawet 47 GW (WAM), z dalszym potencjałem do wzrostu.

Udział OZE w produkcji energii elektrycznej wzrośnie do ok. 52-53% w 2030 r. oraz do ok. 66-69% w 2040 r. (WEM–WAM).

• Silne i nowoczesne sieci energetyczne

Rozbudowa sieci przesyłowych i dystrybucyjnych oraz rozwój magazynów energii umożliwią integrację rosnącego udziału OZE i zwiększą odporność systemu energetycznego. Równolegle przewiduje się modernizację i rozwój systemów ciepłowniczych, w tym ich dekarbonizację oraz integrację z odnawialnymi źródłami energii i magazynami ciepła, co przyczyni się do zwiększenia efektywności i bezpieczeństwa dostaw ciepła.

• Rozwój gospodarczy kraju

Realizacja KPEiK będzie wspierać wzrost gospodarczy, tworzenie nowych miejsc pracy oraz stopniowe obniżanie rachunków za energię. Koszty wytwarzania energii mogą spaść o ok. 8% do 2030 r. i o 18% do 2040 r. względem poziomu z 2025 r. Wzmocni to konkurencyjność polskich przedsiębiorstw i przyniesie korzyści odbiorcom indywidualnym.

• Nowe szanse dla regionów górniczych

Transformacja regionów węglowych będzie realizowana w sposób sprawiedliwy i odpowiedzialny społecznie. KPEiK przewiduje wsparcie obszarów górniczych, ochronę miejsc pracy i rozwój nowych kompetencji przemysłowych.

• Spadek ubóstwa energetycznego

Do 2040 r. odsetek gospodarstw domowych wydających ponad 10% dochodów na energię może spaść o 30-55%., zależnie od scenariusza transformacji. Z kolei, odsetek gospodarstw, których dochody kształtują się na poziomie poniżej minimum socjalnego po opłaceniu rachunków za energię do 2040 r. zmaleje o ok. 31-55% w zależności od przyjętego wariantu – WAM albo WEM.

• Poprawa jakości życia i zdrowia

Do 2030 r. emisje gazów cieplarnianych spadną o 43-53% do 2030 r. oraz do 61-75% do 2040 r. (WEM–WAM).
Równolegle przewiduje się istotną redukcję emisji pyłów zawieszonych PM2,5 oraz PM10, co przełoży się na poprawę jakości powietrza i ograniczenie smogu, a w konsekwencji na wyraźne zmniejszenie negatywnego wpływu zanieczyszczeń na zdrowie Polek i Polaków.
Źródło: Ministerstwo Energii
Pełna treść informacji: *kliknij*